

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No11
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1530 sahifa,
4-noyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Oilaning maktabgacha yoshdagi bolalar estetik tarbiyasidagi o'rni	24
<i>Abdullayeva Ma'sudaxon Abdubannayevna</i>	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga metodik tayyorlash texnologiyalari	27
<i>Abdubannoyeva Muxlisaxon Iqboljon qizi, Abdullayev Alibek Qodiraliyevich</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida bulutli xizmatlardan foydalanish zaruriyati	30
<i>Abdullayev Alibek Qodiraliyevich, Turdaliyeva Muslimaxon Jahongir qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida fortepiano chalishni o'rgatish metodikasi	34
<i>Abduvaxobova Nilufar Abdumannon qizi</i>	
Maktabda fizika fanini o'qitishda innovatsion yondashuv	38
<i>Alinazarova Mahfuza</i>	
Tasavvufdagi "komil inson" konsepsiyasining hozirgi ta'lim tizimida shaxsga yo'naltirilgan yondashuv sifatida talqini	43
<i>Aqilxonov Saidolimxon Abdurashid o'g'li</i>	
Tabiiy-ilmiy savodxonlikni shakllantirish omillari va pedagogik shart-sharoitlar	48
<i>Choriyeva Gulbaxor Shotemirovna</i>	
Robototexnika fanini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanib mustaqil ta'limni tashkil etish	53
<i>Elmonov Sirojiddin Mamadiyarovich</i>	
Xalqaro baholash dasturlarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini baholash bo'yicha jahon tajribasi	58
<i>Ergasheva S. T.</i>	
Boshlang'ich ta'limda tabiiy fanlar orqali o'quvchilarning kognitiv salohiyatini rivojlantirish	61
<i>Eshmamatova Dilnoza Jovli qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy salohiyatini oshirishda tarbiyachi mahorati	64
<i>Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi</i>	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishni takomillashtirish	68
<i>Hojikarimova Gulasal Tadjaliyevna</i>	
Xorijiy talabalarga o'zbek tilini o'rgatishda elektron platformalar yaratish	71
<i>Jo'rayeva Matluba</i>	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun raqamli ta'lim muhitini modellashtirish va uning samaradorlik omillari	74
<i>Komilova Z. X.</i>	
O'qituvchi kasbiy faoliyatida muloqot madaniyati	80
<i>M. Yu. Mahkamova</i>	
Psixologiya fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va talabalarda tahliliy fikrlashni shakllantirish masalalari	86
<i>Madazizova Dilfuza Raxmatullayevna</i>	
Integrating Listening and Speaking Skills in ESP (English for Specific Purposes) Classes	90
<i>Madina Tilavova</i>	
Bolalarni maktabga tayyorlash jarayonida neyropedagogik yondashuvlar	94
<i>N. O. Saidova</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida radiologiya fanini o'qitishda raqamli texnologiyalarning metodologik roli	99
<i>Nazarova Gulchexra Shuxratdjonovna</i>	
Ijodkorlik tushunchasining mohiyati va uning ta'limdagi roli	103
<i>Ochilova Dilbar Isroilovna</i>	
Alaliyani boshqa nutqiy nuqsonlar bilan farqli xarakteristikasi	108
<i>Oripova Zilola</i>	
Ingliz tilini o'qitishda suggestopediya metodini joriy etishning samaradorligi	113
<i>Pulatova Sitora Abdurazzoq qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari menejerlarining kasbiy-boshqaruv kompetentligi tushunchasi va uning tarkibiy qismlari	118
<i>Qarshiboyev Sharof Egamnazarovich</i>	
Koordinatsion qobiliyatlarni rivojlantirishning yosh badmintonchilar texnik-taktik tayyorgarligiga ta'siri	122
<i>Qurbanova Ilmira Alisher qizi</i>	

Blended Learning	125
Quvandikova Xadicha	
Fizika darslarida zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish	129
Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li	
“Qurilish jarayonlari texnologiyasi” fanida loyihalash kompetentligining tarkibiy tuzilmasi va uni raqamli ta'limga moslashtirish	135
Raxmonova Nazokat Umaraliyevna	
Vitagen texnologiyalar asosida talabalar mediamentalitetini rivojlantirishda sun'iy intellekt (AI) dasturlaridan foydalanishning tahliliy modeli	140
Rustamova Nodira Rustamovna	
Talabalarda kooperativ ta'lim asosida motivatsiyani rivojlantirish usullari	145
Sitora Toshmatova	
STEAM yondashuvi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ kompetensiyani shakllantirishning zaruriyati	149
Tashibekova Munajat Xoshimovna	
Musiqqa ta'limining pedagogik asoslari va metodik tizimi	153
Toshpulatova Saida Kuzibaevna	
Texnologiya fanini o'qitishda eng samarali metodlardan foydalanish	158
Turdiyeva Shahzoda Eshdavlrat qizi	
Enhancing University Students' Self-Directed Learning Through Edtech Tools	161
Ulasheva Lobar	
Fanlararo loyiha ishlarini tashkil etish orqali o'quvchilarning dizayn fikrlash salohiyatini oshirish	164
Valiyeva Nargiza Athamboyevna	
Alohida ta'lim ehtiyojiga ega o'quvchilarning kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik-psixologik asoslari.....	169
Xakimova Sarvinov Sharifjon qizi	
Sun'iy intellekt asosida yaratilgan ta'lim platformalari: samaradorlik tahlili va pedagogik yondashuvlar	173
Xanbabayev Hakimjon Ikramovich, Erkinov Jasurbek Hasanjon o'g'li	
Tasavvufdagi “muhosaba” va “tafakkur” amallarining o'z-o'zini refleksiya metodlari sifatida qo'llanilishi	176
Xoshimov Nuriddin Mamadaliyevich	
Milliy sport va ommaviy o'yinlarning badiiy-estetik ahamiyati.....	182
Yaxyayeva Sojida Abdurahimovna	
Ota-ona mehriining bola psixologiyasiga ta'siri	185
Yulchiyeva Shohsanam Dilshod qizi	
Nutq rivojlanishi orqada qolgan bolalarda qo'llaniladigan innovatsion usullari samaradorligi	189
Ahmedova Nargiza Muzaffarovna	
Факторы, сдерживающие развитие науки в контексте требований к диссертационным работам	193
Зайналов Жахонгир Расулович, Нурмухамедов Аббос Мамадалиевич, Шадманов Камолиддин Кажакджанович, Самигова Нодира Хамидуллаевна	
Структура и стратегии развития предметных компетенций	197
Наимова Мафтунабону Файзулложоновна	
Психологическая консультация: современная практика, задачи и перспективы развития	203
Раупова Шохида Ахроровна	
Подготовка будущих педагогов к инклюзивному обучению детей с ограниченными возможностями здоровья: задачи и перспективы	207
Сайфутдинова Насиба Нурматовна	
Формирование иноязычной грамотности у курсантов военных вузов: социально-психологические факторы.....	211
Сулейманова Нилуфар Камилловна	
O'qituvchi shaxsiy kompetensiyasining mohiyati va pedagogik faoliyatdagi o'rni	214
Abdiraxmonova Guliston Muzaffar qizi	
Bolalarda axloqiy qadriyatlarini shakllantirish jarayonining milliy va umuminsoniy tamoyillari	218
Abdumutalipova Gulshodaxon Nurbek qizi	
Fuqarolik jamiyatida huquqiy madaniyat va uni rivojlantirish jarayonlari	221
Abdusalimova Shaxnoza Quduratullayevna	
Ta'lim menejmenti tizimida o'qituvchining nutq madaniyatini rivojlantirish strategiyalari	224
Abduxalilova Iroda Nozimxonovna	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbekistonda yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalashda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi"ning ustuvor vazifalari	229
Abirova Umida Nazarovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini inklyuziv ta'lim sharoitida differensiyalashtirilgan dars mashg'ulotlarini tashkil etishga o'rgatish (kompetentligini shakllantirish/rivojlantirish) usullari.....	232
Adhamova Diyora Sanjar qizi	
Musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishda sambochilarning energiya sarfi va tiklanish mexanizmlari tahliliy	239
Tangriyev Abdukarim Tovashevich	
Aksiologik yondashuv asosida bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining harakat faolligini takomillashtirishning ijtimoiy-pedagogik zaruriyati.....	244
Hafizov Shahriyor Shavkatovich	
Bo'lajak tarbiyachilarning transversal: tanqidiy va innovatsion fikrlash kompetensiyalari	248
Jaloliddinova Maftunaxon Mahmudjon qizi	
Axborotning gnoseologik mohiyati.....	256
Kamolova Munojatxon Jaloldinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirish yo'llari	259
Mamatova Aziza Bo'riboevna	
Akademik litseylarda kimyo fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari....	262
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich	
Pedagogik oliy ta'limda talabalarning kasbiy ijtimoiylashuvini korporativ madaniyat asosida rivojlantirish metodikasi.....	267
Maxkamova Dilafuz Aliyevna	
Bo'lajak o'qituvchilar uchun xorijiy tillarni o'qitishda lingvomadaniy yondashuv	271
Normamatova Kamola Gulmamat qizi	
O'zbek tili izohli lug'atida iboralarning grammatik tavsifi (bosh komponentli iboralar misolida).....	274
S. Sh. Azamatova	
Oila instituti va gender tenglikni ta'minlashning ijtimoiy-huquqiy muammolari	277
Salayeva Aziza Muhammadmurot qizi	
Gender yondashuv asosida talaba-qizlarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning namunaviy mezonlari.....	282
Xolova Mohigul Shavkatovna	
Pedagogika yo'nalishi talabalari huquqiy savodxonligini rivojlantirish metodlarini takomillashtirish.....	287
Xudoyberganov Atham	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida leksik komponentlikni TRIZ texnologiyasi yordamida rivojlantirish	291
Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi	
Цифровизация и трансформация образования как социально-педагогическое явление	295
Кадирова Наргиза Азаматовна	
Методика формирования креативного мышления у студентов-филологов на основе проблемно-ориентированных заданий (на материале английского языка)	298
Мамырбаева Дина	
Bolalar nutqini rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	304
Mamadjonova Sakina Mo'minjonovna, Maxmudova Oygul Toxirjonovna	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda morfologik kompetentlikni shakllantirish	309
Ganiyeva Shodiya Azizovna	
Модель "4+1+1" как ключевой механизм в системе практической подготовки учителей музыки.....	313
Мухитдинова Малохатхон Саиджабборовна	
Tarbiya fanini o'qish samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	317
Nazarova Nasiba Abdullayevna	
Tarbiyachining kasbiy psixologik xususiyatlari.....	320
Shamshetova Anjim Karamaddinovna	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya nazariyasi va metodologiyasi	323
Bo'ronova Iroda Bo'ronovna	
Yosh dzyudochi qizlarning mashg'ulotlar jarayonida jismoniy tayyorgarligini oshirish texnologiyalari	327
Matmurotova Iroda Baxtiyor qizi	
"Odob us-solihin" asarida yoritilgan axloqiy-didaktik g'oyalar va uning pedagogik mazmuni.....	332
A. N. Nusratov	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kasbiy kompetentligini takomillashtirishning metodik asoslari	336
Xolmatov Pardaboy Qoraboevich, Abdurasulova Dilnoza	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilari faoliyatida loyihalashtirishning o'rni	342
<i>Abdusattorova Go'zalxon Abdulxabib qizi</i>	
Tibbiyot va frazeologiya inson omilida	346
<i>Achilov Muzaffar Norquliyevich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida fazoviy tasavvurlarni rivojlantirishda matematikaning ahamiyati	349
<i>Mamasaidova Muhabbat Abdulalom qizi, Akbaraliyeva Marjona Xurshid qizi</i>	
Ekoestetik kompetensiyani shakllantirishning xorijiy va milliy tajribalar tahlili	354
<i>Alijonova Maftuna Maxamadjon qizi</i>	
Pedagogik jarayonda talabalarda qadriyatli munosabatlarni shakllantirish mexanizmlari	359
<i>Alikulova Muxayyo Sherovna</i>	
Ingliz ritsarlik romanlarining lingvopoetik tahlili	362
<i>Durdona Boychayeva, Aliyeva Elmira</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning pedagogik asoslari	365
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasining mazmuni mohiyati va tarkibiy tuzilmasi	369
<i>Axmadjonova Jasmira Jamshid qizi</i>	
Developing Writing Competence Among CEFR B1 and Ielts Learners Experiencing Difficulties in English Language Acquisition	374
<i>Ayturayev Majid Mavlankhanovich</i>	
Ta'lim jarayonida ijtimoiy intellektni rivojlantirishning milliy qadriyatlarga asoslangan modeli	378
<i>Azamov Umarxon Yaxyoxonovich</i>	
Complications in Teaching Argumentative Speech to Students in Grades 8–9	383
<i>Buribayeva Aziza Ismatillaevna</i>	
Interfaol o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy-emotsional ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik asoslari	386
<i>Buriyeva Aziza Nematovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha katta yoshdagi bolalarning ijodiy faolligini shakllantirish	390
<i>Davronova Sevinch</i>	
O'quvchilarda milliy va umummadaniy kompetensiyani rivojlantirishda maqollardan foydalanish bo'yicha manbaalar tahlili	394
<i>Boltayeva Barno, Eliboyeva Surayyo Abdulkarim qizi</i>	
Social Roots and Psychological Consequences of Domestic Violence	399
<i>Dumarova Gulmira Kozimbekovna, Mamadaliyeva Gulmira, Sultonova Zulhayo</i>	
The Transversal-Methodical Competence of a Preschool Educator is the Foundation of Effective And Quality Education	402
<i>Ergasheva Barno Ziyavitdin kizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga ta'lim-tarbiya berishning innovatsion yo'llari	406
<i>Erkinova Mehriniso Ro'ziboyevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish strategiyalari	411
<i>Eshonkulova Hilola Rajab qizi</i>	
Ta'lim jarayonida o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotning bilish faoliyatiga ta'siri	415
<i>Habibova Shyira Baxtiyrovna</i>	
Ruhiy rivojlanishi sustlashgan boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish buzilishlarini aniqlash va bartaraf etish	419
<i>Ikromova Sarvinoz Siroj qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda riskologik kompetentlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	424
<i>Jabborova Dilafuz Furqatovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda chet tili o'rganish jarayonida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning psixologik asoslari	428
<i>Jurayeva Sug'diyona Shamsiddin qizi</i>	
Transforming Education: The Impact of Emerging Technologies on Modern Pedagogical Practices	431
<i>Kadirova Ferangiz Himmatillo qizi</i>	
Salomatlik etikasi konsepsiyasi va pedagogik madaniyat – talabalar ma'naviyati va dunyoqarashini shakllantirishdagi roli	435
<i>Kamalova Yoqutxon Bahodirovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Tarbiyachilarning kasbiy mahoratini takomillashtirish va pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish omillari ..... 439 Kenjayeva Dildora Terkashevna Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati ..... 443 Kistabayeva Gulchexra Djurakulovna Kichik maktab yoshi davrida o'quv faoliyati va o'quv motivlarining shakllanishi ..... 448 Latifa Zarifovna Korayeva Maktabgacha ta'lim tizimining raqamlashtirilishi: xalqaro tajriba va istiqbollar ..... 451 Mahmudova Zulfiya Homidovna, Hoshimova Dilnoza Boymirzoevna Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini dizayn tafakkurga o'rgatishda STEAM yondashuvining didaktik imkoniyatlari ..... 454 Mamadaminova Munisa Maxmudjon qizi, Boboxonova Shodiyona Rustam qizi Tabiatni asrash – kelajakni asrash: Buxoro misolida ..... 459 Mardonova Saodat Muzaffarovna Bo'lajak pedagoglarda o'z-o'zini baholash kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish ..... 463 Meyliyeva Nafosat Gulomovna Sun'iy intellektning ta'limda kognitiv va metakognitiv jarayonlarga ta'siri ..... 466 Murodov Ulug'bek O'tkir o'g'li Maktabgacha ta'limda inklyuziv ta'limning tashkil etilishi ..... 470 Mustofoyeva Muhabbat Husniddin qizi The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress ..... 473 Nargiza Khayrullayevna Ortikova, Laziz Azizovich Normuratov Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining musiqiy qobiliyatlarini rivojlantirish mexanizmlari ..... 477 Ortiqov Akmaljon Abdusalom o'g'li CLIL metodining O'zbekiston ta'lim tizimida qo'llanilishi ..... 481 Qarshiyeva Sarvinoz Ural qizi The Use of Mobile Apps to Build Vocabulary Proficiency ..... 486 Kosimov Sunnat Ravshan ugli Yoshlar tafakkurini rivojlantirish va ma'naviyatini oshirishda tasviriy san'atning o'rni ..... 490 Quvonchbek Abduxamidov Axborot texnologiyalari ta'sirida san'at tushunchasining o'zgarishi ..... 494 Rajabova Laylo O'tkir qizi Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari ..... 498 Ramozonova Bahoroy Sadriddinovna Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyalarini shakllantirishda innovatsion yondashuvlarning pedagogik asoslari ..... 501 Yusufzoda Shabnami Yunus, Rashidova Saida Ravshonbek qizi Axborot texnologiyalarini fizika darslarida qo'llash ..... 506 Raxmanov Valijon Turdaliyevich, O'razaliyev Alijon Xasan o'g'li Axborot xavfsizligini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanish afzalliklari ..... 510 Raxmetova Lazzat Eshitishda nuqsonli bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlarining o'ziga xosligi ..... 513 S. A. Mamatisayeva Androgogik yondashuvning integrativ metodikasi ..... 517 Sattorova Shaxlo Axadovna Gendered Language in Uzbek and English Media Discourse ..... 520 Sultonova Charos Iskandar kizi Maktabga tayyorlov yoshdagi bolalarda ijtimoiy ekologik dunyoqarashni shakllantirishga ta'sir qiluvchi omillar ..... 527 Suyunova Matluba Abdusaidovna Empatiya shifokor–pasiyent munosabatida: tibbiyot talabalarining psixologik tayyorgarligi ..... 531 Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi, Qurbonova Fotima Farhodjon qizi Modern Approaches to Teaching Grammar ..... 534 Tuychiyev Azamat Farkhod ugli The Importance of Psychological Preparation of Preschool Children for School Education ..... 538 Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li
-------------------------------------	---

Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagoglarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	541
<i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	
Imkoniyati cheklangan va sog'lom bolalar faoliyatida universal ta'limning imkoniyati	544
<i>Xolmatova Sarvinoz Raxmatilla qizi</i>	
Kurashchilarning umumiy va maxsus sport tayyorgarliklari.....	548
<i>Xudoyberganov Javlonbek Soatboy o'g'li</i>	
Tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida ekologik kompetentlik tushunchalarini rivojlantirish bosqichlari.....	551
<i>Yarova Gulhayo Fazliddin qizi</i>	
Arxitektura va dizayn yo'nalishi bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish vositasida axborot almashish jarayonlarini optimallashtirish metodikasini takomillashtirish.....	555
<i>Kuchimov M. K.</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidlarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirish metodikasi (Temurbeklar maktablari misolida)	559
<i>Quldashev Murodjon G'aniyevich</i>	
Лингвистическое исследование влияния социальных сетей на синтаксические изменения в языке современного поколения.....	562
<i>Шавилова Наталья Сергеевна</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining nutq madaniyati.....	566
<i>Islamova Dilfuza Dilshodovna, Gulimbayeva Barno</i>	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махаля" в Узбекистане ...	570
<i>Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли</i>	
Mantiqiy masalalarni bajarishning metodik usullari	575
<i>Tosheva Yulduz</i>	
Bo'lajak ofitserlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik-psixologik omillar (jamoat xavfsizligini ta'minlash bo'linmalari misolida)	579
<i>Yarmatov Akbar Normurotovich</i>	
Yosh harbiy xizmatchi ofitserlarda muloqot madaniyatini samarali shakllantirish muammosining xorijiy tadqiqotlardagi talqini	582
<i>Matyakubov Elyor Rajapovich</i>	
Umumiy pedagogika fanini o'qitishda formativ baholash metodikasini joriy etish texnologiyasi	586
<i>Sobitjon Xalimov Hoshimjonovich</i>	
Формирование компонентов эмоционального интеллекта у детей дошкольного возраста с дефектами речи на основе сказкотерапии	590
<i>Эркинова Фазилат Миразиз қизи</i>	
O'zbekistonda asalarichilikning rivojlanishi.....	593
<i>Abdullayeva Maxsudaxon To'lanovna</i>	
14–16 yoshli dzyudochilarda hujum kombinatsiyalari va ularni musobaqaviy sharoitda qo'llash usullarini takomillashtirish.....	596
<i>Abduraxmanova Iroda Xayrullayevna</i>	
Oliy ta'limda aksiologik tarbiya mexanizmlarini takomillashtirish ijtimoiy ehtiyoj va pedagogik muammo sifatida.....	602
<i>B. S. Siddikov</i>	
Sport mashg'ulotlar davomida mushak va suyak tizimi rivojlanishi	606
<i>Bo'ronova Habiba Erkin qizi</i>	
Stol tennis o'yini texnikasi.....	609
<i>Ibragimov Abduqahhor Abdulaziz o'g'li</i>	
Biologiya fanini o'qitishda zamonaviy platformalarning afzalliklari: Wordwall, Educaplay, Blooket, Genially, Kahoot platformalari	613
<i>Kalandarova Dilnoza Samandarovna, Qodirova Madina Nosirovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida tahsil olayotgan paraarmrestlingchi talabalarni musobaqa oldidan texnik tayyorgarligini takomillashtirish	617
<i>Karimov Faxriddin Xurramovich</i>	
Developing Critical Reading Skills Through Content-Based Instruction.....	621
<i>Mekhmonkulov Burkhon Ma'ruf ugli</i>	
Tog'li va shahar hududida ta'lim oluvchi tinglovchilarning jismoniy tayyorgarlik darajasini taqqoslash	626
<i>Mirjamolov Sirojiddin Xayriddinovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Korxonada va tashkilotlarda ishchi-xodimlarning jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish asosida ish faolligini oshirish texnologiyasi	630
	Muxametov Axmad Muxametovich	
	Xalq ta'limi bo'limi rahbarlarining xalqaro baholash tizimini O'zbekiston ta'limiga moslashtirishdagi o'rni ...	634
	Namazova Manzura Urakovna, Nodirov Dilmurod	
	Digital Reading vs. Print Reading: Effects on EFL Learners' Reading Speed and Understanding	639
	Rustambekova Ozoda Dilshod kizi	
	Yoshlarning jismoniy tarbiya mashg'ulotlariga bo'lgan qiziqishini oshirishning samarali usullari	644
	To'rayev Farrux Hakim o'g'li	
	Oliy ta'lim muassasalaridagi talaba-qizlarni dzyudo sport turi texnik harakatlariga o'rgatish texnologiyasi	647
	Toshboyeva Munisa Bozor qizi	
	Sport mashg'ulotlarda jarohatlarning oldini olish va xavfsizlik choralarini	650
	Xudoyberdiyeva Elmira Botir qizi	
	Задачи изучения и преподавания русского языка и литературы в общеобразовательных школах с узбекским языком обучения	654
	Ахмедов Нумон	
	Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik materiallar yaratish	658
	Shirinov Feruzjon Shuxratovich, Rahmonov Ziyodillo Xusanovich	
	Ingliz tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining talaffuz ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi (immitativ-taqiidiy usul misolida)	661
	Jo'rayeva Dilafuz Nuriddinovna	
	O'simliklarning issiqqa va qurqoqchilikka chidamliligi	664
	M. Nazarov, G. Maxsudova, T. Usmonova	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy tayyorgarligi hamda psixik jarayonlar ko'rsatkichlarining tahlili	667
	Masharipova Miyassar Ichanovna	
	Bo'lajak tarbiyachilarni "Tabiat bilan tanishtirish" fani asosida tarbiyaviy faoliyatini raqamlashtirish	675
	Saydullayeva Barchinoy Abduxalil qizi	
	Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'lim sharoitida faoliyat yuritishga tayyorlash muammolari	678
	Shaxnoza To'xtiyarova	
	Raqamli ta'lim muhitida o'quv resurslarini yaratishning raqamli-didaktik mazmunini rivojlantirish metodikasi	681
	Shirinov Feruzjon Shuxratovich	
	Umumta'lim maktablarining 9-sinf fizika darslarida tovush hodisasini anglashni tajriba orqali rivojlantirish	684
	Sobirov Avazbek Anvarovich	
	Emotsional intellekt tushunchasining nazariy asoslari va rivojlanish bosqichlari	689
	Tajiboyeva Odinoxon Rustamjon qizi	
	Portret janrini o'qitishda individual ta'lim va fanlararo integratsiyaning nazariy-metodologik asoslari	693
	Xudaynazarova Ug'illov Sharifovna	
	Aqli zaif bolalarda sensomotor rivojlanishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	696
	Xudoyberdiyeva Ra'no Arabboyevna	
	Yuqori sinf o'quvchilarida estetik madaniyatni tarbiyalash metodikasi (tarbiya fani misolida)	700
	Yoqubjonova Shodiya G'ayratovna	
	Chizmachilik fanining turmush tarzimidagi ahamiyati va o'rni	704
	Achilov Nurbek Norboy o'g'li	
	O'quvchilarni musiqa san'atiga qiziqtirishda musiqa psixologiyasining roli	707
	E'zozxon Qobilova	
	Bolalar adabiyotini o'qitishda milliy qadriyatlarni singdirish va kreativ kompetensiyani rivojlantirishning innovatsion yo'llari	710
	G'aniyeva Shodiya Azizovna, Abdullayeva Madinaxon Madaminjon qizi	
	Boshlang'ich sinf darsliklarida berilgan mashqlarni til kompetensiyasini rivojlantirish maqsadida tahlil qilish	713
	G'anijonova Sarvinov, Zokirova Sohiba Muxtoraliyevna	
	O'quvchilarda global o'qish savodxonligini shakllantirishda milliy matnlar va qadriyatlar asosidagi pirls tipidagi topshiriqlar yaratish tajribasi	717
	Ikromova Gulhida Axmadillo qizi, G'ofurova Dilshodaxon Toxirjon qizi	

Bo'lajak pedagoglarni intellektual rivojlantirishda pedagogik artistizmdan foydalanish texnologiyalari pedagogik muammo sifatida	720
<i>Karribayeva Lobarxon Fayzulla qizi</i>	
Ilmiy matnni o'qib tushunish va baholashda nostandart testlardan foydalanish bosqichlari.....	724
<i>Komilova Lola Nasilloevna</i>	
Dizartriya davosida tovushlar talaffuzidagi kamchiliklarni o'yin orqali rivojlantirish texnologiyalari.....	728
<i>Mamatova Muzayyana Batirovna</i>	
Turkiy bitiklarda nomlar tizimi va ularning semantik xususiyatlari	732
<i>Munisa Shavkatova</i>	
Kommunikativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarni mediatorlik faoliyatiga tayyorlash texnologiyasini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	736
<i>Muqimova Dilbarxon Xusanboyevna</i>	
Sportda liderlik va jamoaviy ruhni shakllantirish metodlari	740
<i>Nazarov Nursultan Safarbayevich</i>	
Dars mashg'ulotlarini tashkil etishda loyihalashtirishning o'rni va ahamiyati.....	744
<i>Normurodov Sharofiddin Muxiddinovich</i>	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati.....	748
<i>Qobilova Aziza Tursunovna</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali bolalarda tanqidiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish	752
<i>Salimova Aziza Sharipovna</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishda masofaviy ta'limning imkoniyatlari va muammolari	755
<i>Sidiqova Ma'mura Adhamjonovna</i>	
Til kompetentligini rivojlantirishda vizual materiallardan foydalanishning o'rni (boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish savodxonligini oshirish texnologiyasi misolida)	758
<i>Zokirova Sohiba Muhtoraliyevna, Sobirova Diloromxon Ma'rufjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi ko'xlear implantli bolalarni eshituv - nutqiy reabilitatsiyasi	761
<i>Xamraeva Dildora Baxadirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda duduqlanishni kelib chiqish sababalari va korreksion ishlar	766
<i>Xolboeva Ruxsora Egamberdiyevna</i>	
Эффективность арт-терапии в обогащении словарного запаса у детей с ЗПП	770
<i>Наган Олеся Талгатовна</i>	
Autizmli bolalar nutqini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati.....	775
<i>Nishonova Sevara</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy nazariy asoslari (XIX–XXI asrda).....	778
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Autizmli bolalarda kommunikativ muloqotni shakllantirish texnologiyalari.....	781
<i>Raxmonova Manzura Maxmudovna</i>	
Talabalarda ma'naviy ongning rivojlanishidagi milliy dunyoqarash va tafakkur uslubining shakllanish omillari	785
<i>Usarova Nigora Berdiyevna</i>	
PIRLSda qo'llaniladigan yuqori darajadagi tushunish ko'nikmalari (interpretatsiya, sintez) va ularni muloqotga o'rgatishda qo'llash	788
<i>Choriyeva Valida Abdug'ani qizi, Shodiyev Faxriddin Teshayevich</i>	
Prokrastinatsiya fenomenining retrospektiv talqini	795
<i>M. L. Aripova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda millatlararo totuvlikni shakllantirishda badiiy adabiyotning o'rni.....	799
<i>Xudoyberdiyeva Madina Abdulbaki qizi</i>	
Malakali futbolchilarni tayyorlashning innovatsion pedagogik va texnologik uslublari.....	802
<i>Maxmudov Mamat Raxmatovich</i>	
Maktabgacha ta'limda madaniy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish metodikasi.....	807
<i>Adolat Xolmatova Muxammadjonovna</i>	
Oliy ta'limda inklyuziv qadriyatlarni shakllantirishda maxsus pedagogikaning o'rni	811
<i>Alijonova Dilorom Azamjonovna</i>	
Sportning kurash turi tarixi, nazariy asoslari va zamonaviy rivojlanish yo'nalishlari.....	815
<i>Do'stov Dilmurod Karimovich</i>	

MUNDARIJA SOÐERJANIE CONTENTS	O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari ..... 818 Egamberdiyev Umidbek Xo'jayevich
The Effectiveness of Art Therapy in Working With Children Experiencing Emotional Stress ..... 821 Ortikova Nargiza Xayrullayevna, Normuratov Laziz Azizovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tovush talaffuzi buzilishining turlarini va darajasini aniqlash usullari ..... 826 Otaboyeva Nodira Qodir qizi	
Ta'limda innovatsion kompetentlikning ahamiyati ..... 830 Qobilova Aziza Tursunovna	
Intellectual madaniyatni rivojlantirishda integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash texnologiyalari ..... 833 Qurbonov Jasurbek Akmaljonovich	
Biologiya, kimyo va geografiya fanlarni o'qitishda iqtidorli o'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish ..... 837 Sultanova N. B., Toshpo'latova N. I., Azimov B. I.	
Методика развития навыков самостоятельного обучения учащихся с помощью онлайн-образовательных платформ ..... 840 Суяров Хуршид Бахриддинович	
Oliy ta'limda sun'iy intellektni boshqarishda rivojlangan chet davlatlar tajribasidan foydalanish usullari ..... 844 Tajetdinova Gulnara Abatbay qizi	
Variativ yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarida dialogik nutqni rivojlantirishning nazariy asoslari ..... 852 Turapova Ra'no Barat qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiyalanuvchilarga og'zaki hisoblashni o'rgatish ..... 857 Jurayeva Muhayyo Nematillayevna	
Trening jarayonidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ..... 861 Nodirova M. B., Usmanova S. A., Vaxidova U. A.	
Pedagogika oliy o'quv yurtlarida tahsil olayotgan talabalarining sport faoliyati turlari orqali innovatsion texnologiyalarini takomillashtirish ..... 865 Turdiyev Umidjon Kamoliddinovich	
Badiiy adabiyot vositasida nutqida nuqsoni bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutq shakllarini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari ..... 868 Umarova Muhayyo Abdusattor qizi, Mamarajabova Zulfiya Narboyevna	
The Role of Family Support in Fostering Individual Resilience Against Social Offenses (An Integration of Continuing Education, National Values, and Personal Narratives) ..... 873 Khoshimov Lutfullo Khabibullo ugli	
Milliy kiyimlarni zamonaviy material va konstruksiya bilan uyg'unlashtirish ..... 877 Yuldasheva Gulsanam Arken qizi	
Преподавание русского языка в школах Узбекистана глазами будущих педагогов ..... 881 Бахриева Шахноза Давроновна	
Методологические основы дисциплины "Госпитальной педагогики" ..... 886 Равшанова Иноят Эркиновна	
Тропеический блок как ключевой инструмент создания образа восприятия в романе С. Моэма "The Razor's Edge" ..... 889 Тагаева Тамара Баходировна	
Zamonaviy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim va tarbiya integratsiyasi ..... 892 D. S. Zokirova	
O'quvchi qizlarni oliy ta'lim muassasalariga yo'naltirishda ota-onalar bilan ishlashning kollaborativ usullari ..... 895 Egamberdiyev Umidbek Xo'jayevich	
Umumta'lim maktablarida kimyo fani o'qitishning samarali usullari ..... 898 Yunusov Mirzoxid Mirzakarimovich, Odilova Feruzabonu Oybek qizi, Soibjonova Gulasalxon Farhodjon qizi	
Ertak qahramonlari obrazlari orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarini axloqiy va kreativ fikrlash sifatlarini shakllantirish ..... 901 Ortiqova Zulfiya Nurmuhammedovna, Dilnavoz Tojiyeva Abduvohid qizi	
Raqamli o'quv muhitida multimedia kontentini loyihalashning didaktik tamoyillari ..... 905 Rustemov Muxamed Biysenbayevich	
The Essence and Content of The Concept of Ecological Culture ..... 908 Sa'dullayeva Zuhra Murodullayevna	

Talabalarda raqamli refleksiyaning shakllantirishi pedagogik muammo sifatida	912
<i>Salixova Muhayyo Shakirovna</i>	
Kasbiy leksik kompetensiya metodikasi shakllanishining tarixiy rivojlanish asoslari	915
<i>Tog'ayeva Maxfuza Abdunazarovna, Tilovova Gavhar Abdaxatovna</i>	
Autizm spektori buzilishi bo'lgan bolalar tavsifi.....	920
<i>U. M. Utbasarova</i>	
Ta'lim jarayonida qo'llaniluvchi sun'iy intellekt vositalari haqida tushuncha	925
<i>Xakimova Yoqutxon Toxirjon qizi, Pulatova Ziyodaxon Baxodirjon qizi</i>	
Проблемы перевода медицинских терминов: сложности и ошибки, возникающие при переводе медицинской литературы с других языков на русский.....	928
<i>Алибекова Лайло Рахмановна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorining mediakompetentligini integrativ yondashuv asosida rivojlantirish: model, metodologiya va empirik natijalar	931
<i>Asqarxo'jayeva Movluda Saidmuhammadzokir qizi</i>	
Identifying the Cause of Addiction to Alcohol and Drugs.....	935
<i>Nauruzbaeva Ayjan Sarsenbaevna, Reymov Muxamedali Kengesbayevich, Kalmuratova Sara Umirzakovna</i>	
Methods of Utilising the Legacy of Eastern Thinkers in Education.....	938
<i>Raimova Nasiba Abdreimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik muloqot madaniyatini shakllantirishda mediasavodxonlikning ahamiyati.....	942
<i>Raximova Zulfiyaxon Xashimjonovna</i>	
Pedagog va maxsus psixologlarni hamkorlikda tayyorlash texnologiyasining tarkibiy komponentlari va ularning xususiyatlari	949
<i>Turg'unov Mirjalol Mirzahamdani o'g'li</i>	
Og'ir vazn yo'qotish (weight cutting)ning organizm fiziologiyasiga salbiy ta'siri	952
<i>Ibragimov Azizbek Ilhom o'g'li</i>	
Языковая политика и её влияние на статус русского языка в образовательной среде Узбекистана ..	956
<i>Бобаназарова Шоира Содиковна, Нурмаматов Бобур Ботирович</i>	
Sun'iy intellekt didaktik ta'limot vositasi sifatida ahamiyati	961
<i>To'raboyeva Mahliyo Qo'zimbek qizi</i>	
Embracing Diversity in the Classroom: Inclusive Education Strategies for Empowering All Learners	964
<i>Bahronova Maftuna Farhadovna</i>	
Ta'lim jarayoniga xalqaro pedagogik tajribani samarali joriy etish: usullar va yondashuvlar	968
<i>Xakimov Sodiqjon Rasuljon o'g'li</i>	
O'quvchilarning umumdaniy kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan pedagogik jarayonning shakllari, vositalari, usul va metodlari.....	972
<i>Abdiramanov Bahodir Sag'iydullaevich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni zararli odatlarga qarshi kurashga tayyorlashning amaliy holati va tahlili	975
<i>Abdulazizova Nilufar Abdurahmonovna</i>	
Ekologik ta'lim-tarbiyani amalga oshirish mexanizmlari orqali talabalarda ekologik ongini shakllantirish.....	980
<i>Abdullayeva Umidaxon G'ulomidinovna</i>	
Tayyorlov guruhi bolalarining tasviriy qobiliyati va ijodkorligini rivojlantirish	983
<i>Abdumuhitorova Mohlaroy Baxtiyorjon qizi</i>	
Psixologik va pedagogik nuqtai nazardan sanogen va patogen tafakkur mexanizmlari	986
<i>Abdushukurova Mushtariy</i>	
Maktabgacha ta'limda estetik tarbiya berishning mazmuni va shakllari	991
<i>Altibayeva Gulbaxor Majitovna</i>	
Methods of Developing Linguocultural Competence Through Teaching Color Concepts	997
<i>Arabova Gulnuz Yuzboy qizi</i>	
Bo'lajak pedagoglarda hayotiy ko'nikmalarni shakllantirish zarurati.....	1000
<i>Axunbabayeva Shaxnoza Shuxratovna</i>	
Hisor ekspeditsiyasi tarixi	1004
<i>Begaliyeva Mehriniso Olimnazarovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak fizika o'qituvchilarini pedagogik faoliyatga tayyorlashning psixologik-pedagogik asoslari.....	1007
<i>Boqiyev Sarvar Tangirqul o'g'li</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida multimedia vositalaridan foydalanishning ahamiyati	1011
<i>Bozorov Erkin Xodjiyevich, Ergashev Asqar Jong'oboyevich, Sharipov Sharofiddin Arslonqulovich</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	The Importance of Specialized Terminology in the Educational Process.....	1014
	Dilnoza Yuldasheva Bekmurodovna	
	The Problems of Linguistic Analysis of Elliptical Sentences in Modern English.....	1019
	Eshonkulov Ravshan Tokhirovich, Jurayeva Hilola Kamol qizi	
	Boshlang'ich ta'limda sintaksis materiallarini o'qitishda kommunikativ yondashuvning ahamiyati.....	1025
	G'aniyeva Shodiya Azizovna, Nabiyeva Omaxon Rahmonberdi qizi	
	Rivojlanishi sust bo'lgan bolalarning psixologik xususiyatlari.....	1028
	Hamroqulova Dilnavoz Fayziyevna, Tohirova Shaxnoza Nodir qizi	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda pedagogik diagnostikaning o'rni va zamonaviy usullari.....	1031
	Hasanova Irodaxon Najmiddin qizi	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarda taekvondoga ixtisoslashtirilgan mashqlar majmualari orqali egiluvchanlik sifatlarini rivojlantirish.....	1034
	Iminova Z. B.	
	Inklyuziv ta'lim tamoyillari, tizimi va unda o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ahamiyati.....	1038
	Inayatova Nargisa Nishonboyevna	
	O'quvchilarda muloqot madaniyati ko'nikmalarini shakllantirishda didaktik o'yinlardan foydalanish.....	1044
	Kalmuratovna Venera Sultanova	
	Integrativ yondashuv asosida tarbiyachilarning metakompetentligini rivojlantirish masalalari.....	1049
	Kamola Abdullayeva	
	O'rta Osiyo ziyolilarining mehnat tarbiyasi haqidagi fikr-mulohazalari.....	1052
	Karimov Orif Obloqul o'g'li	
	Maktab ta'lim tizimida innovatsiyalarning o'rni va ahamiyati.....	1055
	Kistabayeva Gulchexra Jo'raqulovna	
	Competency-Based Approach to Organizing the Educational Process for Pre-Service Teachers.....	1060
	Mahkamov Abdulqodir Ismoil o'g'li	
	Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion metodlarning ta'siri.....	1063
	Makulov Shuxratjon Zokirovich	
	Bolalar nutqini rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslar.....	1067
	Mamadjonova Sakina Mo'minjonovna, Maxmudova Oygul Toxirjonovna	
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning tasviriy qobiliyati va ijodkorligini rivojlantirish.....	1072
	Mamatmo'minova Muhabbat G'afforovna	
	Boshlang'ich sinf matematika darslarida vaqtga oid masalalarni yechishda 5E modelidan foydalanishning samaradorligi.....	1075
	Mansurova Umida Mansur qizi	
	Inklyuziv ta'limda pedagog, psixolog va ota-onalar hamkorligini takomillashtirishning innovatsion yondashuvlari.....	1081
	Matupayeva Shohsanam Zaripboy qizi	
	Sog'lom turmush tarzi – sog'lom kelajak kafolati.....	1084
	Murodov Nozimjon Olimjonovich	
	Bolalar nutqini rivojlantirishda ota-onalar bilan hamkorlikning innovatsion shakllari.....	1088
	Nafasova Jamila Turg'un qizi	
	Maktabgacha ta'limda ijtimoiy-kommunikativlikni bilingvizm vositasida shakllantirish.....	1093
	Najmiddinova Gulnoza Odilovna	
	Boshlang'ich sinf matematika darslarida kasrlarni o'qitishda zamonaviy axborot texnologiyalarining o'rni va samaradorligi.....	1097
	Jalilov Muhammadali, No'monova Durdonaxon Ulug'bek qizi	
	Oliy ta'limdagi matematik kurslarni umumta'lim maktabi dasturlari bilan uyg'unlashtirish modeli.....	1101
	O'rozboyev Nusratbek Ziyaddin o'g'li	
	Yosh davrlar psixologiyasi va yoshga doir xususiyatlari.....	1104
	Orifjonova Nazokat Maribjon qizi	
	Boshlang'ich sinf darsliklaridagi assosiativ mashqlar orqali o'quvchilarda tabriya tushunchasini rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari.....	1108
	Ortiqova Zulfiya Nurmaxamatovna, Xomidova Roziyaxon Ilxomjon qizi	
	Nemis tili o'qitish jarayonida talabalarni innovatsion-pedagogik faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish texnologiyalari.....	1112
	Ostanov Askarjon Nuriddinovich	

“Ilk qadam” maktabgacha davlat o‘quv dasturining pedagogik-psixologik asoslari	1117
<i>Parnonkulova Mo‘tabar Zaynitdinovna</i>	
Ta’lim sohasida motivatsiyani oshirishning samarali usullari	1121
<i>O. I. Pirmatov, I. S. Sobirova</i>	
Boshlang‘ich ta’limda milliy qadriyatlar asosida tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning pedagogik asoslari ..	1126
<i>Qurbonova Maxtuma Fazliddinovna, Xolboyeva Dildora Azizovna</i>	
Innovatsion yondashuv asosida talabalarni ijodiy izlanuvchanlik faoliyatiga tayyorlashning mavjud holati .	1131
<i>Rahmatova Barnogul Karimjonovna</i>	
Aqliy rivojlanishning o‘quvchilarda ijodiy qobiliyat rivojlanishiga ta’sirini empirik o‘rganish natijalari tahlili...	1138
<i>Rahmatullayeva Mushtariy Parda qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar ongida oilaviy munosabatlar tushunchasining rivojlanishi	1143
<i>Rahmonova Dilafroz Baxronjon qizi</i>	
Millatlararo oilalarda voyaga yetayotgan bolalarning ijtimoiylashuvi va etnik identifikatsiya jarayonining psixologik xususiyatlari.....	1146
<i>Roziqova Malika Olimovna</i>	
Fizika fanini o‘qitishda o‘quvchilarning amaliy kompetensiyasini tajribalar orqali shakllantirish	1149
<i>Sattorov Boburbek Zokirovich</i>	
Chet tili o‘qituvchilarini tayyorlash jarayonida autentik materiallardan foydalanishning o‘rni va ahamiyati ..	1153
<i>Shaxlo Xalilova, Maqsuda Turapova</i>	
Ta’lim tizimini moliyalashtirish.....	1156
<i>T. Seydemetov</i>	
Integrating Sports Terminology Into English Teaching.....	1161
<i>Tursunboyeva Latofat Tuxtamurodovna</i>	
Yuzni skanerlash asosida operatsion tizim foydalanuvchilarini identifikatsiya qilish algoritmlari va dasturiy ta’minotini ishlab chiqish.....	1165
<i>Usmonov Maxsud Tulqin o‘g‘li</i>	
The Impact of Didactic Play on the Development of Medical Students’ Visual Competence	1173
<i>Utambetova Arzayim</i>	
Bo‘lajak o‘qituvchilarda valeologik kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik tizimi	1176
<i>Xudoyberdiyev G‘iyosiddin Baxtiyor o‘g‘li</i>	
Bo‘lajak muhandislarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyasini rivojlantirish omillari	1180
<i>Xuramova Farangiz Uchqun qizi</i>	
Inklyuziv ta’lim tamoyillari va uning mazmun-mohiyati	1185
<i>Yakubjanova Muhayyo Qodirjanovna</i>	
Classical Psychoanalysis and its Modifications Among Students: Z. Freud’s Classical Psychoanalysis	1189
<i>Zebiniso Mamarajab qizi Qurbonova</i>	
Talabalarini ilmiy tadqiqot ishlariga yo‘naltirish texnologiyasi	1195
<i>Zikriyayev Faxriddin Ma‘mur o‘g‘li</i>	
Проблемы формирования математических представлений детей в дошкольных образовательных организациях.....	1200
<i>Пак Светлана Викторовна</i>	
Теоретические основы формирования навыков говорения у учащихся уровня А2	1204
<i>Сагиндиқов Алишер Алеуатдинович</i>	
Проблема готовности детей старшего дошкольного возраста к обучению в школе	1208
<i>Ширбачеева Гульчехра Шакировна</i>	
Роль оздоровительной аэробики в повышении физической подготовленности учащихся	1211
<i>Яхшиева Мехринигор Шавкатовна</i>	
Zamonaviy futbol taktikalarining rivojlanishi va jamoa o‘yiniga ta’siri	1216
<i>Mirzamatov Akramjon G‘apurjonovich</i>	
Mehnat bozorining zamonaviy talablariga mos ta’lim modellarini loyihalash va metodik asoslarini ishlab chiqish	1219
<i>Bannayev Qosimjon Qodirjonovich</i>	
Malaka oshirish jarayonida ta’lim sifatini oshirish masalalari.....	1223
<i>Amanova Durdona Kaxramonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirishning samarali usullari	1226
<i>Berdiyeva Muhabbat Meliyevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda yozish ko‘nikmalarini innovatsion yondashuvlar asosida takomillashtirishda modellashtirishning ahamiyati	1229
<i>Eshbekova Gulbahor</i>	

STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limda qo'llashning me'yoriy-uslubiy asoslari.....	1233
G'afforova Xurriyat Yangiboyevna	
Kimyo fani o'rganuvchilari ongida moddalarning hosil bo'lish jarayonining mazmun-mohiyatini ularning genetikasiga asoslab tushuntirish.....	1238
Jabbarova Dilafro'z Bo'riyevna	
Application of Artificial Intelligence-Based Learning Activities for Developing Critical Thinking in Teacher Training	1242
Masharipova Nargiza Otakhonovna, Xudayberganova Madinabonu Quدراتovna	
Yuqori malakali darvozabonlarning jismoniy tayyorgarligini oshirish uslubiyati.....	1246
Maxmudov Azamjon Muxtorovich	
Multimediali elektron vositalar asosida axborot texnologiyalari fanini o'qitishda STEAM ta'lim metodlaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.....	1250
Patidinova Dildoraxon Salimjon qizi, Yo'Ichiyev Shaxriyor Xusanovich	
Ona tili darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarini bilishga qiziqtirish	1254
Pirniyazova Sholpan Oteniyazovna	
Texnologiya fani o'qituvchilarining dars samaradorligini oshirish metodikasi	1259
Raxmatov A'zam Ashur o'g'li	
O'quvchilarning shaxsiy karyerasini rejalashtirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	1262
Raxmatova Sevara Abdulloyevna, Sharapova Hilola Dusham qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida innovatsion va kreativ faoliyatlarni tashkil etishda tarbiyachi pedagogik mahoratining o'rni	1268
Sattorova Maftuna Abdug'affor qizi	
Interactive Methods and Activities in Teaching Foreign Languages	1272
Sayfutdinova Nilufarxon Soyibjonovna	
Nutq o'stirishda yozma ishlardan foydalanishga oid pedagogik shart-sharoitlar	1276
Sharipova Sarvinoz Sayid qizi	
Talabalarda integrativ yondashuv asosida muloqot madaniyatini rivojlantirishning afzalliklari.....	1280
Usmonova Mohizoda Avazjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning refleksiv qobiliyatlarini rivojlanishda oilaning ijtimoiy faoliyati	1283
Xomidova Dilorom Abduraxmonovna	
Tarbiya jarayonida o'quvchilarda vatanparvarlik tushunchasini shakllantirish metodikasi.....	1286
Yavkochdiyeva Dilafuz Egamqulovna	
Bo'lajak pedagoglarning ilmiy-falsafiy dunyoqarashini rivojlantirish samaradorligi	1289
Yuldasheva Xusnidaxon Jumanazar qizi	
Идейно-художественные особенности публицистики Ш. Рашидова и их влияние на формирование диалога культур Узбекистана и России	1293
Сярова Айнур Ибодуллаевна	
Axborot texnologiyalari fanida talabalarining bilish mustaqilligini rivojlantirishda foydalaniladigan tamoyillar tavsifi.....	1296
Kilichev Nurulla Abbosovich	
Bolaning nutqiy rivojida oilaviy va ta'lim muhitining ahamiyati.....	1300
Toshmurodova Xalima Allaberdiyevna	
Psixologik va pedagogik nuqtai nazardan sanogen va patogen tafakkur mexanizmlari	1303
Abdushukurova Mushtariy	
Zamonaviy o'qituvchi nutqiga qo'yiladigan talablar va nutqiy kompetensiyalarni baholash mezonlari.....	1308
G'aniyeva Muhabbat Lutfullayevna	
Формирование профессиональной компетентности будущих воспитателей дошкольных организаций на основе технологии "Сибборд": педагогические условия.....	1310
Нумонжоннова Фарангиз Комиловна	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishda tarbiyachining roli	1314
Choriyeva Xurmo Panji qizi	
Ona tili ta'limida o'quvchilarni loyiha ishi asosida baholash metodikasi	1316
Bobodo'stov Yusuf Oydin o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini CALP yondashuvi asosida o'qish savodxonligini rivojlantirishning metodik bosqichlari.....	1321
Ahmadjonova Mushtariy Bahodirjon qizi	
Shifokorlar professional karerasi resurslari va ularning obyektiv ko'rsatkichlari.....	1325
Arziqulov O'tkirbek Maxammatovich	

Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda disgrafiyani o'rganish va korreksiyalash	1329
<i>Azimova Aziza Baxtiyorovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlikni rivojlantirish asosida mustaqil fikrlashga o'rgatish texnologiyalari	1333
<i>Mirzayeva Dilafuz</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida ta'limiy faoliyatlarni tahlilini olib borishda tarbiyachilar kompetentligini oshirishning zamonaviy yondashuvlari.....	1337
<i>Fayziyeva Mabudaxon Muxammadjonovna</i>	
Eshitishida nuqsoni bo'lgan bolalarning ruhiy rivojlanishi qonuniyatlari	1342
<i>Haydarov Islomjon Hatamjon o'g'li</i>	
Maktab yoshidagi bolalarda jismoniy faoliyatning sog'liq va rivojlanishga ta'siri	1346
<i>Ibragimov Xasanboy Abdusalomovich</i>	
Kimyo darslarida raqamli resurslardan (simulyator va virtual laboratoriya) foydalanish metodikasi.....	1349
<i>Ishmanova Zohida Ubaydullayevna, Valeeva Nailya Gennadiyevna</i>	
The Integration of Web Technologies in Language Education	1353
<i>Kadirova Feruza Hikmatullayevna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining yangi avlod darsliklaridan foydalanish kompetensiyasi.....	1357
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Evaluation of the Knowledge of a Future Education Teacher on the Methodology of Teaching and the General Features of The Theory of Education.....	1360
<i>Nishonova Munira Yakubjonovna</i>	
Zamonaviy jismoniy tarbiya sohasining muhim jihatlari va asosiy elementlari	1364
<i>Mamirova Dilorom Tavakulovna</i>	
Inklyuziv ta'lim tuzilishi ijtimoiy fenomen sifatida	1367
<i>Meliboyev Tavakkal Turg'unovich</i>	
Yangi O'zbekistonda maktab ta'limi va ishlab chiqarish integratsiyasini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari.....	1371
<i>Mexmonov Ismat Toshpo'latovich</i>	
Pedagogning kasbiy kompetentligi va kreativ rivojlanishi.....	1375
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ma'naviy immunitet va milliy o'zlikni shakllantirishning zamonaviy pedagogik asoslari	1379
<i>Mo'minov Durbek No'monovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi duduqlanuvchi bolalar bilan psixokorreksion ishlarni tashkil etishda maxsus terapiyalardan samarali foydalanish yo'llari	1383
<i>Niyozova Husnida Obidjon qizi, Mamarajabova Zulfiya Narboiyevna</i>	
Redefining the Teacher's Role in the Age of Artificial Intelligence: Balancing Human and Machine Intelligence in ELT	1386
<i>Nizomov Feruz Raxmon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida matn ustida ishlashda didaktik o'yinlardan foydalanish.....	1389
<i>Nurmonova Zebo Fattaxovna</i>	
Bolalar, o'smirlar, o'spirinlarga kutubxona – axborot xizmati ko'rsatish.....	1392
<i>O'ktam Nosirov</i>	
Maktabgacha yoshdagi sensor alaliyali bolalarni eshituv nutqini o'stirish texnologiyalari.....	1398
<i>O'zganova Dildora Xolmirza qizi, Mamatkulova Lobar Tolibjonovna</i>	
Bolalar uchun tushunarli tilda yozilgan qiziqarli tarixiy hikoyalar, afsonalar va rivoyatlar ularning tasavvurini rivojlantirishda, shuningdek rasmlar va fotosuratlar haqida ma'lumot berishda muhim ahamiyatga ega	1402
<i>Qodirova Buzulayho Turg'unovna</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining ma'naviy kompetentligini jadidchilarning pedagogik qarashlari asosida shakllantirishning didaktik ta'minoti	1405
<i>Quldashv Murodjon G'aniyevich</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellektdan foydalanish etikasi va tamoyillari	1409
<i>Raximbayeva Feruza Rustamjon qizi</i>	
Tarbiyaviy ishlarni tashkil etishda sinf rahbariga qo'yiladigan zamonaviy talablar	1412
<i>Saytbekova Svetlana Saylaubayevna, Kuandikova Kamila</i>	
Raqamli ta'lim muhitida talabalarning axborot almashuv va xavfsizlik madaniyatini rivojlantirish metodikasi (kompyuter injiniringi yo'nalishi misolida)	1416
<i>Solijanov Muxammad-Ali Omonillo o'g'li</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak ofitserlarda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik-psixologik ahamiyati (ingliz tili mashg'ulotlari misolida).....	1419
	Sotkulova Dildora Odinabekovna	
	Ingliz va o'zbek tillarida zoonimik xususiyatni ifodalovchi maqollarning lingvokulturologik xususiyati	1423
	Shaxlo Xalilova, Sug'diyona Sherqulova	
	Ona tili darslarida o'quvchilarni kreativ fikrlashga o'rgatish	1427
	Voxidova Muqaddas Rasuljon qizi, Jabborova Farida	
	Mustaqillik davrida qizlar tarbiyasining pedagogik asoslari va zamonaviy tendensiyalar	1430
	Xakimova Nargizaxon Boxadirdjonovna	
	Pedagogik ta'lim yo'nalishi talabalari uchun darsdan tashqari o'quv-tarbiyaviy faoliyatga tayyorlash modeli	1436
	Yunusova Diloramxon Abdumajitovna	
	Inklyuziv ta'lim sharoitida koxlear implantli o'quvchilarning ijtimoiy-muloqot kompetensiyalari	1440
	Aripova Nodira Shuxratovna	
	Методы развития устной речи детей дошкольного возраста	1444
	Исроилова Шохсанам Учкунжон қизи	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarida badiiy asarga bo'lgan qiziqishni oshirish metodikalari	1449
	Qodirova Buzulayho Turg'unovna, Asqarova Mohidil Murodilla qizi	
	Virtual modellashtirish asosida o'quvchilarning arxitekturaviy loyihalash kompetentligini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari.....	1454
	Abdullayev A'zamjon Komolxanovich	
	Analitik fikrlash qobiliyatini rivojlantirishda tizimli yondashuvning prinsiplari	1458
	Amanova Gulxayo Dilmurod qizi	
	O'quvchilarning savodxonlik darajasini aniqlashda xalqaro baholash (PISA) dasturlarining roli.....	1462
	Axmedova Mastura Maxmudovna, Abdumalikova Zamira Dilmurod qizi	
	O'yin faoliyatida erkinlik va maqsadlilik uyg'unligi: ijodiy tafakkurni rivojlantirish omili sifatida.....	1465
	Baxriddinova Yulduz Abror qizi	
	Incorporating Culture-Sensitive Communicative Tasks in EFL Courses.....	1468
	Guzal Ismailova	
	Ingliz tilini o'rganish jarayonida mustaqil ta'limni to'g'ri tashkil qilish texnologiyasi	1471
	Ibragimova Sevara Baxodirovna	
	Masofaviy ta'lim jarayonida odam anatomiyasi va fiziologiyasi fanini o'qitish: imkoniyatlar, cheklovlar va istiqbollar	1474
	Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi	
	Erta yoshda ingliz tilini o'yin va TPR metodlari asosida o'rgatish samaradorligi	1478
	Kadirova Nilufar Tursinbayevna	
	Maktabgacha yoshdagi bolalar tafakkurining individual xususiyatlarini o'rganish	1481
	Karayeva Y. X.	
	Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi.....	1484
	Nazarova Mavluda Uktamovna, Botirova Ozoda Baxodir qizi	
	Boshlang'ich ta'limda darsni samarali tashkil etishda metoddan foydalanish – ijodiy fikrlashni rivojlantirish	1487
	Nazarova Mohigul Akmalovna, Raxmonova Fariza Suxrobovna	
	Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishda kompyuter texnologiyalarining o'рни va ahamiyati	1493
	O'rinboeva Lolaxon O'ktamovna, Nazarov Ilhomjon Usmanalievich	
	Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ona tili fanini o'qitish kompetentligini rivojlantirish metodikasi (Finlyandiya va Singapur tajribasi asosida).....	1496
	Olimjonova Dilnavoz Maribjon qizi	
	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida integratsiyalashgan darslarni loyihalash ko'nikmalarini rivojlantirish.....	1500
	Qodirova Dilshoda Abdunabiyevna	
	Ingliz tili mashg'ulotlarida yozuv ko'nikmalarini oshirishning metodik asoslari	1504
	Qurbonova Barnoxon	
	Ta'lim tizimida marketing	1508
	T. Seydemetov	
	Xorijiy tillarning o'qitilishida boshqa tillarning roli va o'qitish metodikasi.....	1515
	Tashxodjayeva Patima Bakiyevna	

Integrating Social and Linguistic Skills in English Teaching Instruction is the Key to Improving Holistic Language Competence.....	1518
Zaylobidinova Munira Gulomovna	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining kimyo ta'limidagi o'rni	1523
Boltayeva Shahribonu Ahmad qizi	

TA'LIM TIZIMIDA MARKETING

T. Seydemetov

Assistent o'qituvchi

Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
(Qoraqalpog'iston Respublikasi, Nukus)

Annotatsiya: Ushbu maqolada marketingning ta'lim tizimidagi o'rni, uning asosiy xususiyatlari va qo'llanish mexanizmlari tahlil qilinadi. Marketing yondashuvlari ta'lim muassasalarining raqobatbardoshligini oshirish, talabalar oqimini kengaytirish hamda ta'lim xizmatlari sifatini yaxshilashdagi ahamiyati ilmiy asosda yoritiladi. Shuningdek, marketing strategiyalarini joriy etishda e'tibor qaratilishi lozim bo'lgan omillar ko'rib chiqilib, zamonaviy ta'lim tizimi uchun ularning amaliy ahamiyati yuzasidan xulosa beriladi.

Kalit so'zlar: ta'lim, marketing, iqtisodiy rivojlanish, ta'lim sifati, marketing strategiyasi.

Abstract: This article examines the role of marketing in the education system, highlighting its core features and application mechanisms. The study demonstrates that marketing approaches enhance the competitiveness of educational institutions, increase student enrollment, and improve the quality of educational services. In addition, the paper outlines essential factors to be considered when implementing marketing strategies and provides conclusions regarding their practical significance for the modern education system.

Key words: education, marketing, economic development, quality of education, marketing strategy.

Аннотация: В данной статье анализируется роль маркетинга в системе образования, его основные характеристики и механизмы применения. Показано, что маркетинговые подходы способствуют повышению конкурентоспособности образовательных учреждений, расширению контингента обучающихся и улучшению качества образовательных услуг. Также рассматриваются ключевые факторы, которые необходимо учитывать при внедрении маркетинговых стратегий, и формулируются выводы относительно их практической значимости для современной образовательной системы.

Ключевые слова: образование, маркетинг, экономическое развитие, качество образования, маркетинговая стратегия.

KIRISH

Ta'lim sohasidagi marketing – mutaxassis kadrlar tayyorlashga bo'lgan talab va ehtiyojni qondirishga qaratilgan faoliyatdir. Ta'lim xizmatlari marketingining turlari, ta'lim xizmatlari marketingi strategiyasi va uning bosqichlari, ta'lim xizmatlari bozorini egallashning mohiyati hamda ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirish mazmuni mazkur bo'limda ko'rib chiqiladi. O'zbekistonda ta'lim xizmatlari sohasini boshqarishning xususiyatlari ham alohida ahamiyatga ega. Ta'lim muassasalarida ta'lim xizmatlarini tashkil etish yo'nalishlari va turlariga quyidagilar kiradi:

- iqtisodiy rivojlanishda ta'limning ahamiyati. Zamonaviy texnologiyalar jamiyat iqtisodiy taraqqiyotining yuqori chegaralarini belgilab beradi, biroq ularning tarqalishi aholining ta'lim tizimi va darajasiga bog'liq. Shuning uchun marketing ilg'or ta'lim g'oyalarini tarqatish bilan bog'liq;
- ta'lim iqtisodiyotning bir tarmog'i va har bir davlat tashkiloti sifatida rivojlanadi. Ta'lim xizmatlari ko'lami qanchalik keng bo'lsa, ularning sifati va ulardan foydalanish imkoniyati shunchalik yuqori bo'ladi, jamiyat turmush darajasi ham yuksaladi. Shuning uchun ta'lim tizimining rivojlanishi bevosita qo'llaniladigan marketing vositalariga bog'liq;
- ta'lim muassasalari, qoida tariqasida, ta'lim xizmatlari uchun to'lovlarni undirish yo'li bilan olingan byudjetlar va mablag'lar hisobidan ta'minlanadi. O'tish davri iqtisodiyotida byudjetlarning cheklangan imkoniyatlari pullik ta'lim xizmatlari marketingining rivojlanishini belgilaydi.

Ta'limda marketing vositalaridan foydalanish mumkinligi va zarurligini tushungan holda, birinchi navbatda, menejerlar va mutaxassislar "marketing – sivilizatsiyalashgan bozor munosabatlari ishtirokchilarining turmush tarzi bilan bog'liq bo'lgan tafakkur elementi" degan tushunchaga ega bo'lishlari kerak.

Marketing yo'nalishini qabul qilgan har qanday davlat tashkilotida hal qilinishi lozim bo'lgan birinchi vazifa – jamoani boshqarish va uni yangi ta'lim xizmatlari va tovarlari bilan ishlashga tashkiliy tarzda moslashtirishdir.

Ta'lim xizmatlari bozorida raqobat kuchayib borayotganini inobatga olib, potensial talabni baholash uchun marketing tadqiqotlaridan foydalanish zarur. Marketing tadqiqotlarining maqsadi – istiqbolli ta'lim ehtiyojlarini aniqlash, ularning qondirilishini baholash, bashoratlarni sinab ko'rish va xaridorlarning xulq-atvorini chamalashdir. Shu nuqtai nazardan, marketing tadqiqotlarini o'tkazish metodologiyasini o'qitish ehtiyojlarini tahlil qilishda qo'llash lozim. Shu sababli hal etilishi kerak bo'lgan ikkinchi muammo – marketing tadqiqotlarini o'tkazish va bozor istiqbollari o'rganishdir.

Marketingning klassik elementlarini faollashtirish orqali bozor segmentatsiyasini amalga oshirish, marketing kommunikatsiyalaridan foydalangan holda xizmatlarni targ'ib qilish hamda o'quv ehtiyojlari bilan o'quv muassasasining imkoniyatlarini muvofiqlashtirish masalalarini hal etish zarur. Pirovardida marketing menejmenti jarayonini – o'qitish ehtiyojlarini xalq ta'limi va marketing modelini shakllantirish imkoniyatlariga moslashtirishning yaxlit jarayoni sifatida ko'rib chiqish talab etiladi.

Ta'lim sifatini ta'minlash maqsadida amalga oshirilayotgan o'qitish dasturi marketing vositalari yordamida haqiqiy va talabga ega bo'lgan o'qitish natijalari o'rtasidagi farqni tartibga solishni talab qiladi. U quyidagilarni taklif qiladi:

Tashqi muhit bilan o'zaro aloqada zarur o'zgarishlarni ta'minlaydi:

- operatsion tizimning ochiqligi;
- jamoat ehtiyojlariga yo'naltirish;
- atrof-muhit o'zgarishiga choralarning adekvatligi va o'z vaqtida qabul qilinishi;
- ijtimoiy sheriklar va qo'shimcha manbalarni (moliyaviy, axborot, moddiy-texnik, didaktik va boshqalar) qo'llab-quvvatlash manbalarini faol izlash.

Ichki muhitdagi tub o'zgarishlar quyidagilarni ta'minlaydi:

- mashg'ulotning qulayligi va muvaffaqiyati;
- o'quv jarayonining barcha ishtirokchilarining subyektiv pozitsiyasini amalga oshirish;
- o'quv jarayoni ishtirokchilari o'rtasida bag'rikenglikni rivojlantirish;
- samarali o'qitish texnologiyalarini joriy etish;
- o'quvchining turli faoliyat turlarining, uning intellektual va jismoniy faoliyatining o'zaro maqbul nisbatda bo'lishi;
- talabalarga o'qitish dasturi va o'qitish mazmunini tanlash imkoniyatini yaratish (davlat standart komponentidan tashqari);
- jamiyatda hukmron bo'lgan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarni o'quv jarayonida takrorlash.

Zarur o'zgarishlarga tayyorgarlik bosqichi davlat tashkilotida marketing yo'nalishini yaratish bo'lishi mumkin. "Ta'limda marketing" va "ta'lim xizmatlari va mahsulotlari marketingi" tushunchalariga yondashuvlar.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Marketing atamasi ingliz tilidan olingan "market" so'zidan kelib chiqqan bo'lib, bu so'zma-so'z "bozor faoliyati" degan ma'noni anglatadi. Bu atama AQSH iqtisodiy adabiyotida XIX asr oxirida paydo bo'lgan. Uning paydo bo'lishi va ishlatilishi bozorda mavjud faoliyatni boshqarish tizimini takomillashtirish zarurati bilan bog'liq edi. Mustaqil faoliyat sohasi va fan sifatida marketing XX asrning boshlarida ajralib chiqdi. Mashhur marketing nazariyotchisi Filipp Kotler "marketing" tushunchasining semantikasini, uning tamoyillari, funksiyalari, marketing faoliyati elementlari va uning maqsadlari hamda marketing majmuasini shakllantirgan.

Rivojlangan bozor munosabatlari shakllangan mamlakatlarda marketing faoliyatini turli subyektlarga taqsimlash kuzatiladi: marketingni qo'llab-quvvatlash ishlab chiqarish sohasida boshlanadi, keyin sinovdan o'tgan vositalar xizmat ko'rsatish sohasiga tatbiq etiladi. Endilikda marketing faoliyati bozor faoliyatining turli subyektlari tomonidan amalga oshiriladi:

- xizmat ko'rsatish sohasidagi korxonalar va tashkilotlar;
- amaliyotga yo'naltirilgan tuzilmalar;
- notijorat tashkilotlar;

- ta'lim va tibbiyot muassasalari;
- shaxslar va boshqalar.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda ta'lim tizimida marketingning qo'llanish xususiyatlarini aniqlash maqsadida birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlarni yig'ish usullari qo'llanildi. Birlamchi ma'lumotlar sifatida ta'lim muassasalari rahbarlari, o'qituvchilar va talabalar o'rtasida o'tkazilgan yarim strukturalashtirilgan suhbatlar va onlayn so'rovnomalarda ma'lumotlar olindi. So'rovnomalarda ta'lim xizmatlari sifati, marketing strategiyalarining qo'llanilish darajasi va talabalarning ta'lim mahsulotlariga bo'lgan ehtiyojlari o'lchandi. Ikkilamchi ma'lumotlar esa rasmiy statistik hisobotlar, ta'lim bozoriga oid ilmiy maqolalar, hukumat qarorlari va mavjud marketing nazariyalarini tahlil qilish orqali yig'ildi. Olingan ma'lumotlar kontent tahlili, taqqoslash usuli va tendensiyalarni aniqlash orqali qayta ishlanib, ta'lim muassasalarining marketing faoliyati samaradorligini baholashga imkon berdi. Tahlil davomida talab va taklif o'rtasidagi nisbat, marketing vositalarining ta'lim sifati va raqobatbardoshlikka ta'siri aniqlanib, tegishli xulosalar chiqarildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bozor iqtisodiyoti bozor ta'limiga hamohang bo'lishi kerak. Hozirgi kunda bozor iqtisodiyotiga muqobil yo'q, lekin bu inson hayotining barcha sohalariga kirib boradigan turmush tarzini belgilaydigan bozordir. Muta-xassislar hali ham ta'limda marketingning umumiy qabul qilingan ta'rifiga ega emaslar. Germaniyada ta'lim marketingining birinchi keng qamrovli tushunchasi 1980-yilda V. Zarjes va F. Xeberlin tomonidan taklif etilgan. Ular marketing ta'limi nafaqat iqtisodiy, balki axloqiy jihatlarini ham umumlashtirishga harakat qilganlar. Ularning fikricha, marketing ta'lim ishlab chiqarish ta'limi uchun ishlab chiqilgan xizmatlarning maxsus marketingi sifatida ko'rib chiqilishi kerak.

Bugungi kunda olimlar marketingning ikki turini tavsiya etadilar:

- o'qitish faoliyatiga yo'naltirilgan marketing – agar ta'lim muassasasi faoliyati yangi ta'lim xizmatlarini yaratishga yoki mavjudlarini yaxshilashga qaratilgan bo'lsa;
- iste'molchilarga yo'naltirilgan marketing – bu bozor ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan o'quv muassasasi-ning faoliyati bo'lib, bozorning “abstraktligi”ni o'rganishni belgilaydi.

Bu ta'riflar asosida T. N. Tretyakova “o'qitishda integratsiyalashgan marketing” tushunchasini kiritishni taklif etmoqda. “Ta'limda integratsiyalashgan marketing” bu ta'lim tashkilotining faoliyati bozor ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda yangi ta'lim xizmatlarini yaratishga va mavjudlarini yaxshilashga qaratilgan faoliyatdir.

Bugungi kunda ko'rib chiqilayotgan “ta'limdagi marketing”ning yana bir ta'rifi – “pedagogik marketing”dir. Pedagogik marketing jamiyatning ta'limga bo'lgan ijtimoiy rejimini, u yoki bu bilimlarga talabning mumkin bo'lgan darajasini, talabalarni o'qitishning zarur darajasini, o'qitish shakllarini va ularni takomillashtirish imkoniyatlarini har tomonlama o'rganishni ta'minlaydi.

Pedagogik marketing – bu ta'lim xizmatlariga bo'lgan talabni o'rganish va o'sib borishga, yaratilgan talab-larga javob beradigan hamda yaratilgan o'quv muhiti talablarini rag'batlantiradigan o'quv muhitini yaratishga qaratilgan faoliyatdir. Shu bilan birga, pedagogik marketingning maqsadi zamonaviy sharoitlarga moslashtirilgan raqobatbardosh muhitni yaratishdir.

“Ta'lim sohasida marketing” mavzusi A. P. Pankruxina tomonidan xaridorlar, vositachilar va bozorda ta'lim xizmatlari hamda mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilarning o'zaro munosabatlari, erkin tanlash, qadriyatlar almashinuvining har ikki tomonidagi harakatlar falsafasi, strategiyasi va taktikasining yig'indisi sifatida izohlanadi. Bular ta'lim ehtiyojlarini samarali qondirishga olib keladigan munosabatlar va o'zaro ta'sirlar bo'lib, ta'lim uchun an'anaviy bo'lmagan yondashuvni ifodalaydi.

Zamonaviy marketingda “Biz tovarlar (xizmatlar) taklif qilmaymiz, balki xaridorlar muammolarini hal qilamiz!” degan tamoyil asosiy o'rinni egallaydi. Qanday muammolarni hal qilish uchun odam ta'lim xizmatlari va mahsulotlarini taqdim etishga chaqiriladi? Hozirgi kungacha amalda bo'lgan ta'lim tizimi bu masalani deyarli hal qilmadi, agar shaxsning ta'lim masalalari juda kam bo'lsa.

Marketing faoliyati asosan marketingning umumiy tamoyillariga asoslanadi, biroq mahsulotning o'ziga xos xususiyatlari tufayli u bir qator farqlarga ega. Ta'limda marketingning o'ziga xosligi va murakkabligi – ta'lim muassasalari marketingning barcha turlaridan foydalanishi bilan izohlanadi:

- xizmatlar marketingi (ta'lim) – o'quv jarayonida o'qitish maqsadlariga mos keladigan o'quvchining fazilatlarini va xususiyatlarini yaratishga yo'naltirilgan ta'lim jarayonlarida amalga oshiriladigan faoliyat turlarini amalga oshirish uchun xizmatlar;

- tovarlar marketingi (o'quv) – o'qituvchilar va davlat muassasalari xodimlarining kasbiy faoliyati mahsuli bo'lib, ular mustaqil ravishda va o'quv jarayonida qo'llanilishi mumkin (o'quv va o'quv-kompyuter dasturlari, qo'llanmalar, didaktik materiallar va boshqalar);
- hududiy marketing – transport tarmoqlarining joylashuvi xaridorlar uchun zarur hisoblanadi;
- tashkilotlar marketingi – xalq ta'limi muassasasining ijtimoiy sheriklar va ta'lim muassasalari bilan munosabatlar orqali belgilanadi;
- marketing g'oyalari – ta'lim tashkilotining nomi va obro'si uning o'qitish faoliyati, pedagogik yondashuvlarning zamonaviyligi va istiqbollarga bog'liq;
- shaxsiy marketing – o'quvchilar va o'qituvchilarning yutuqlari, shuningdek shaxsiy va biznes ko'rsatkichlari;
- tegishli xizmatlar marketingi – ma'lumot va maslahat xizmatlari;
- atrof-muhit marketingi – bo'sh vaqt sharoitlari, sport va o'smirlar klublari, qo'shimcha ta'lim muassasalari mavjudligi;
- o'zaro ta'sirli marketing – ta'lim tashkilotining ta'lim sohasidagi faoliyati;
- sanoat marketingi – ta'lim tizimining rivojlanish xususiyatlari, o'zgarish tendensiyalari, iqtisodiyot tarmoqlarini shakllantirishga qo'yiladigan talablar.

Shunday qilib, ta'limdagi marketing – bu ishlab chiqilgan dasturlarni o'rganish, loyihalash, amalga oshirish va monitoring qilish majmui bo'lib, ularni amalga oshirish ta'lim muassasasi maqsadlariga erishish uchun maqsadli bozorlar bilan turli shakllarda almashishni o'z ichiga oladi. Marketing ta'limidagi asosiy narsa – uning bozorda o'zini tutishini belgilaydigan ijtimoiy va psixologik xususiyatlarga ega bo'lgan xaridor, talab va taklifni tahlil qilish, ularni muvozanatlashtirish usullarini izlash, iste'mol bozorida foydalanilmagan imkoniyatlarni aniqlashdir.

Ta'lim sohasidagi marketingning o'ziga xosligi, eng avvalo, ta'lim tizimining asosiy mahsuloti – ta'lim xizmatlarining alohida xususiyati bilan bog'liq. Ta'lim xizmatlari yakka (yakuniy foydalanuvchi), guruh (ish beruvchilar) va jamoat (davlat) ehtiyojlarini qondiradi. (12, 145–149) Shunga asoslanib, V. B. Banslova marketing xizmatlari nuqtayi nazaridan ta'lim xizmatlarining ta'rifini ushbu uch jihatni hisobga olgan holda taklif etadi: ta'lim xizmati individual shaxs (fuqaro) pozitsiyasidan xaridorga ma'lum shaklda va dasturda xaridor bilan yaqin aloqada amalga oshiriladigan, kasb, o'zini o'zi rivojlantirish va o'zini o'zi tasdiqlashda shaxsiy ehtiyojlarni qondirish uchun zarur bo'lgan bilim va ko'nikmalarni berish jarayonidir; o'quv yurti nuqtayi nazaridan ta'lim xizmati – bu barqaror o'zgaruvchan bozor sharoitida tezkorlikni, raqobatbardoshlikni va rivojlanishni ta'minlash uchun zarur bo'lgan o'quv jarayonida davlatning pozitsiyasidir; ta'lim xizmati – bu jamiyatning shaxsiy va intellektual salohiyatini kengaytirilgan tarzda ko'paytirishni ta'minlaydigan jarayondir.

Xizmatlar, shuningdek, ta'lim xizmatlari marketing dasturlarining rivojlanishiga ta'sir etuvchi beshta asosiy xususiyatga ega: nomuvofiqlik, ajralmaslik, sifatning nomuvofiqligi, zaiflik va mulkchilikning yo'qligi. Xizmatning nomuvofiqligi uning ko'rsatishdan oldin baholab bo'lmazligini anglatadi, ya'ni xizmatni olishdan oldin uni ko'rish, ta'm bilish, eshitish yoki hidlashning imkoni yo'q. Xizmatni xarid qilishdan avval uning alohida xususiyatlarining ko'rinmasligi sababli xaridning noaniqlik darajasi ortadi. Uni kamaytirish uchun mijozlar xizmat sifatining "signallari"ni izlaydi (6, 41–42).

Xizmatning ajralmasligi xizmatni shaxs yoki mashina tomonidan taqdim etilishidan qat'i nazar, uni manbadan ajratib bo'lmazligini anglatadi. Xaridor doimo xizmatni ishlab chiqarishda ishtirok etgani sababli, yetkazib beruvchi (o'qituvchi) bilan o'zaro munosabat xizmat marketingining alohida yo'nalishi hisoblanadi. O'qituvchining talabalar bilan o'zaro tushunish qobiliyati ularning o'quv natijalariga ta'sir qiladi. Xizmatlarning ajralmasligining ikkinchi xarakterli xususiyati – bu boshqa mijozlarning xizmat jarayonida bevosita ishtirok etishidir. Ularning xatti-harakatlari boshqa foydalanuvchilarning xizmatdan qoniqish darajasini belgilaydi. Shu sababli xizmat ko'rsatuvchi provayderning vazifasi – ta'lim xizmatlaridan foydalanuvchilar sifatli ma'lumot olishlari uchun boshqa mijozlarning to'sqinlik qilmasligini ta'minlashdir.

Xizmat sifatidagi o'zgaruvchanlik uning sifati kim, qachon, qayerda va qanday namoyon bo'lishiga bog'liq ravishda katta farq qilishi mumkinligini anglatadi. Xizmatlar sifatini, ayniqsa ta'lim xizmatlari sifatini nazorat qilish juda qiyin. Bir o'qituvchi tomonidan taklif etiladigan xizmat uning jismoniy holati va talabalar bilan muloqot paytidagi kayfiyatiga qarab sifat jihatidan farq qiladi. Ta'lim muassasasi ma'muriyati so'rovnomalar va o'quv natijalarini monitoring qilish orqali o'quvchilarning o'quv jarayoni sifatidan qoniqish darajasini muntazam ravishda tekshirib borishi lozim.

Xizmatning zaifligi uni keyinchalik sotish yoki foydalanish uchun saqlab bo'lmazligini anglatadi. Agar unga bo'lgan talab yetarlicha barqaror bo'lsa, bu holat muammo tug'dirmaydi. Biroq talabning tebranishi o'quv tashkilotida muammolarni yuzaga keltirishi mumkin (masalan, o'qituvchilar soni bilan bog'liq muammolar).

Ta'lim ma'lumotlari tarqatma materiallar, kitoblar, kasetalar va elektron disklarda tayyorlanishi va saqlanishi ta'lim xizmatlariga xosdir. Mulk huquqi yo'qligi sababli taqdim etilayotgan ta'lim xizmatlarining imiji va jozibadorligini oshirish uchun maxsus chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim. Faqat ta'lim xizmatlariga xos bo'lgan xususiyatlar quyidagilardir:

- ijroning nisbiy muddati;
- xizmatlar ko'rsatish samaradorligini aniqlashning kechikishi;
- xizmatlarning mavsumiyligi yoki aniqligi;
- xizmatlarning taqdim etiladigan joyi va talabalarning yashash joyiga bog'liqligi;
- ehtiyoj qondirilgan sari ta'lim xizmatlariga bo'lgan talabning oshishi (10, 12).

Ta'lim muassasalarining "ishlab chiqarish yo'nalishi"dan marketing menejmentiga o'tishi ta'lim tizimidagi muhim o'zgarishlardan biridir. Ta'lim tizimi subyektlari faoliyatida marketing menejmentidan foydalanishni kengaytirish zarurati yuzaga kelgan.

Aholining alohida qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olish ta'lim muassasasining uzoq muddatli strategiyasini shakllantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Biroq ta'limni boshqarish subyektlari tomonidan ta'lim ehtiyojlarini chuqur anglash va ularga yo'naltirish o'quv faoliyatini loyihalashda yetarli darajada ahamiyatga ega bo'lmasligi mumkin. Shu sababli ta'lim muassasalarini rivojlantirish samaradorligini oshirish uchun tizimli yondashuv zarur.

Tizimli yondashuv nuqtayi nazaridan marketing menejmenti konsepsiyasining asosiy g'oyasi – bu bozordagi o'zaro munosabatlar ustuvorligidir. Har bir o'zgarish ta'lim tashkilotining rejalashtirilgan faoliyatiga ta'sir etib, ta'lim bozoriga yaqinlashishga xizmat qilishi kerak. Marketing ta'limi maktab marketing menejmentining bozor falsafasini ifodalaydi va "ishlab chiqarish va uy-joy yo'nalishi"dan marketing yo'nalishiga o'tish jarayonida aks etadi.

Shunday qilib, davlat tashkilotini marketing menejmentiga yo'naltirish uning faoliyatining yuqorida ko'rsatilgan jihatlari bo'yicha teskari yondashuvni talab qiladi (8, 14–15).

Marketing yo'nalishiga o'tish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish lozim:

- "Ta'lim tashkilotidagi marketing: nazariya va amaliyot, ta'lim strategiyalarini amalga oshirishni takomillashtirish tajribasi" ilmiy-amaliy konferensiyasida xalq ta'limi masalalarini muhokama qilish;
- marketing strategiyasini ishlab chiqish uchun me'yoriy-huquqiy hujjatlar va iqtisodiy mexanizmlarni yangilash (marketing axborot tizimini joriy etish, OUP bozorini rivojlantirish va OA bozorida ilgari surish);
- marketing strategiyasi va pedagogik tizim subyektlariga muvofiq ta'lim menejmenti subyektlarining maqsadlarini shakllantirish, marketingni boshqarishning amaliy metodologiyasi va texnologiyalari bo'yicha ta'lim jamoatchiligini xabardor qilish;
- ta'lim xizmatlari va tovarlar bozorida uzoq muddatli maqsadlarga erishishga xizmat qiluvchi qulay tashqi muhitni shakllantirishga yo'naltirilgan kommunikatsiya siyosatini ishlab chiqish va amalga oshirish;
- davlat muassasalarini hamda uning xizmatlar bozorini rivojlantirish bo'yicha qarorlar qabul qilishda marketing barqarorligi algoritmlarini yaratish.

Bunday holatda ta'lim muassasasining imkoniyatlari va ish tizimi bo'yicha audit o'tkaziladi. Marketing tahlili menejment jarayonini oldindan belgilab beradi va qarorlar qabul qilishni takomillashtirish, rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash vazifalarini qo'yadi. Marketingni xaridorga yo'naltirish (bozor, tashqi muhit) menejmentning barcha darajalarini ehtiyojlar va manfaatlarga, shuningdek ichki va tashqi xaridorlarning individual o'qitish maqsadlariga moslashtirishni ta'minlaydi.

Marketing vositalari ta'lim muassasasining tashqi muhitga va pedagogik tizimiga maqsadli ta'sir o'tkazishni samarali hamda tejamli tarzda amalga oshirish imkonini beradi.

Ta'limda marketing funksiyalari. Marketing funksiyalarini tavsiflashga universal yondashuv ta'lim tizimiga nisbatan beshta murakkab funksiyani va bir qator marketing subfunksiyalarini aniqlash imkonini beradi.

Shunday qilib, o'quv yurti rahbarlarining marketing faoliyati quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- talabni o'rganish, marketing ma'lumotlarini to'plash va tahlil qilish;
- o'quv muhitining talabga yo'naltirilgan maqsad va vazifalarini aniqlash, marketingni loyihalash.

Maqsad va natijalarga muvofiqlikni monitoring qilish, marketing nazoratini olib borish zarur. Ta'lim xizmatlarini taqdim etishning yangi shartlari ta'lim muassasalarining butun faoliyatini qayta tarkiblashtirish zaruratini keltirib chiqardi. Bugungi kunda ta'lim sohasidagi bozor "marketing nuqtasi"ga yaqinlashdi, ya'ni:

- to'plangan taklif hajmi to'lov qobiliyatiga ega bo'lgan talabni qondirish darajasiga yetdi va undan oshishni boshladi;
- ta'lim xizmatlariga bo'lgan segmentlangan talab shakllandi;
- ta'lim xizmatlari bozorining infratuzilmasi rivojlangan;
- viloyat va mintaqaviy darajadagi ta'lim muassasalari yetarli moliyaviy qo'llab-quvvatlanmagani sababli "omon qolish" uchun marketingdan foydalanishi zarur.

Shunday qilib, hozirgi vaqtda ta'lim sohasida marketing yondashuvini joriy etish ehtiyoji yaqqol namoyon bo'lgan. Marketing vositalaridan foydalanuvchi jamoat tashkilotlari raqobatda ustunlikka erishib, bozorda munosib o'rin egallashi mumkin: ular talab va taklifni o'rganadi, ta'lim xizmatlari va mahsulotlari uchun "mahsulot portfeli"ni shakllantiradi, to'lov qobiliyati va talabga javob beradigan narxlarni belgilaydi, samarali aloqa siyosatini yuritadi (17, 61–62).

Ta'lim xizmatlari va tovarlari bozori – bu ta'lim muassasalari tomonidan taqdim etilayotgan ta'lim xizmatlari va tovarlarini xaridor va ishlab chiqaruvchi bilan uzviy aloqada hamda ta'lim muassasalari tomonidan taqdim etilayotgan ushbu xizmatlarni ta'minlaydigan shart-sharoitlar majmuiga asoslangan ta'lim ehtiyojlarini qondirish shakllari va vositalarining talab va taklif munosabatlari tizimi (uslubiy ta'minot, moddiy baza).

Ta'lim muassasalarining bozordagi faoliyati o'z yoshida bo'lgani sababli ta'lim bozorini sof raqobat bozori sifatida belgilash mumkin. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim sohasida raqobatli bozor bo'lishi zarur. Ta'lim muassasalarining nufuzi va taqdim etilayotgan xizmatlar sifatini nazorat qiluvchi, litsenziyalovchi tashkilotlarning vositachilik faoliyati marketing faoliyatini rivojlantirishni taqozo etadi.

Marketingning asosini quyidagi tushunchalar tashkil etadi:

- ta'limda ishlab chiqarishni takomillashtirish konsepsiyasi;
- sinfni takomillashtirish konsepsiyasi;
- ta'lim xizmatlari;
- tijorat intilishlarini faollashtirish konsepsiyasi (reklama, shartnomalar, talabnoma–tadqiqot, pullik o'qitish faoliyati);
- xaridorlarga yo'naltirilgan konsepsiya;
- ijtimoiy-axloqiy marketing (xaridorni ijtimoiy himoyalash).

Ta'lim sohasidagi ishlab chiqarishni takomillashtirish konsepsiyasi ikki asosiy tendensiya bilan bog'liq:

- turli (jumladan nodavlat) mulk shakllariga ega maktablar sonining ko'payishi;
- mavjud davlat ta'lim muassasalarida qo'shimcha xizmatlarni (jumladan pullik xizmatlarni) joriy etish orqali ta'lim xizmatlari ro'yxatini kengaytirish.

Ushbu tendensiyalarning mavjudligi ta'lim xizmatlarining potensial xaridorlariga narx, sifat va boshqa mezonlar bo'yicha o'quv tashkilotini tanlash imkoniyatini beradi hamda ta'lim xizmatlari bozorida raqobatni kuchaytiradi. Ta'limdagi tovar va xizmatlarni takomillashtirish konsepsiyasi o'qitish mazmuniga e'tibor qarataishni anglatadi. Bu davlat ta'lim standartining joriy etilishi munosabati bilan ayniqsa dolzarb bo'lib qolmoqda. Bitiruvchini ijtimoiy himoya qilish uchun o'quv muassasasi nafaqat istiqbolli kasbga, balki mehnat bozori va zamonaviy hayot talablari uchun yuqori sifatli tayyorgarlikka ega bo'lishi zarur.

Ta'lim xizmatlari bozorida raqobat ko'plab ta'lim muassasalarini (ayniqsa, pullik ta'lim xizmatlari ko'rsatiladigan muassasalarni) tijorat harakatlarini kuchaytirish konsepsiyasini qo'llashga majbur qilmoqda. Potensial xaridorlarni jalb qilishning keng tarqalgan shakllari – reklama, professional ma'lumotlar, axborot kampaniyalari va boshqa kommunikativ vositalardir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Marketing konsepsiyasi ta'lim xizmatlari va tovarlari xaridorlarning diqqat markazida bo'lishini taqozo etadi. Ta'lim muassasasi talabga javob berishi uchun, avvalo, bilimga bo'lgan ehtiyojlarni o'rganishi, ikkinchidan, ularni qondirishi va boshqa ta'lim muassasalariga qaraganda yaxshiroq xizmat ko'rsatishi zarur. Agar aholining ta'limga bo'lgan ehtiyojlari qondirilsa, bunga erishish mumkin. Lekin davlat – nafaqat ta'limning asosiy mablag'

manbai, balki ta'lim sifatining kafolati sifatida – o'z oldiga muayyan talablarni qo'yadi: o'qitish nafaqat professional, balki ijtimoiy–bozor iqtisodiyotida faol yashay oladigan fuqaro tayyorlashga qaratilgan bo'lishi kerak. Davlat, ta'lim xizmatlari mijozi va ta'lim muassasalari manfaatlarining dialektik aloqalari ijtimoiy va axloqiy marketing tushunchasida aks etadi.

Zamonaviy marketing o'quv tashkilotini boshqarishda va natijaning sifati – bitiruvchining tayyorgarlik darajasini oshirishda kompleks va tizimli yondashuvni taqozo etadi. Marketing, marketing tadqiqotlari, yakuniy mijozga ta'lim xizmatlarini ilgari surish va ta'limni moliyaviy qo'llab-quvvatlash orqali amalga oshiriladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Djuraev R. X., Turg'unov S. T. Ta'lim menejmenti. – Toshkent: Voris-Nashriyot, 2006.
2. A. P. Pankruxina. Management Theory: Textbook. Izd. 2-e. / Pod obshch. – Moskva: Izd-vo RAGS, 2005. P. 85–86.
3. V. B. Banslova. Mejdunarodnyy obrazovatelnyy proyekt po programme TACIS: "Specialized Course: Small Business Management" (FRG, 1995).

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.